

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 25 50 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ จัดการศึกษาให้ ทนสมัย ยืดหยุ่น มีรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและเยาวชนพิการ หรือที่มีความบกพร่อง อย่างทั่วถึง และเอื้อต่อการนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพคุณภาพ ทั้งนี้โดยหลักการต้องไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมถึงการจัดการศึกษาในลักษณะพิเศษสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการ และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ และวิธีที่กำหนดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่รับผิดชอบพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่อง และเด็กกลุ่มเสี่ยง ในลักษณะ บูรณาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ 3 ด้าน คือ ด้านการประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

บุคคล ออทิสติกจัดว่าเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องประเภทหนึ่ง ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ และในปัจจุบันเด็กกลุ่มนี้มีแนวโน้มว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น ในสหรัฐอเมริกาในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีเด็กออทิสติกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 0.5 (ผดุง อารยะวิญญู, 2546 : 1) หรือในเด็ก 1,000 คน จะมีเด็กออทิสติก 2-5 คน (Anna Mattos - Massey, 2005) ลักษณะความบกพร่องของเด็กออทิสติกคือ มีความบกพร่องทางพัฒนาการทางสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรมอารมณ์และจินตนาการ ซึ่งมีผลมาจากการทำงานของสมองบางส่วนที่บกพร่องไป และจะพบก่อนเด็กมีอายุ 30 เดือน (กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 10-11) นอกจากนี้ รัชนิกร ทองสุขดี (2549) ยังได้กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีความบกพร่องผสมผสานกัน 3 ด้าน ได้แก่ ความผิดปกติทางสังคมและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความผิดปกติทางภาษาและการสื่อสาร ความผิดปกติทางอารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งความผิดปกติทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้น เป็นปัญหาที่ควรได้รับการพิจารณาการแก้ไขก่อนการแก้ไขความบกพร่องด้านอื่นๆ เพื่อเป็นการลด

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสร้างพฤติกรรมใหม่ที่ต้องการ เพื่อพร้อมที่จะเรียนรู้และอยู่ร่วมในสังคมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและยังเป็นการช่วยลดระดับความตึงเครียดของผู้ปกครองอีกด้วย

จากข้อความข้างต้นพอกล่าวได้ว่า เด็กที่มีภาวะออทิซึมมักประสบปัญหาด้านพฤติกรรม ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการด้านอื่นๆ ดังนั้น การปรับพฤติกรรม ถือว่าเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาเด็กออทิสติก โดยเฉพาะกรณีเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าและมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การปรับพฤติกรรมนอกจากจะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อผู้อื่น และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมการปฏิบัติตามคำสั่ง พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมแยกตัว พฤติกรรมทำร้ายตนเอง (ชาลววิทย์ พรนภดล , 2548) อีกทั้งเมื่อปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมได้แล้ว ยังจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมได้ดี (ศรียา-ประภัสสร นิยมธรรม, 2545)

โรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ตั้งอยู่ในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 มีนักเรียนที่เป็นนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ 1) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2) เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 3) เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ 4) เด็กออทิสติก และ 5) เด็กพิการซ้ำซ้อน ทั้งนี้ในปีการศึกษา 2552 มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษรวมทั้งหมดจำนวน 78 คน ซึ่งเป็นเด็กออทิสติกจำนวน 1 คน ที่เรียนร่วมชั้นในชั้นเรียนร่วมแบบสอนเสริมเต็มเวลา (โรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว, 2552 : 6)

การปรับพฤติกรรม มีวิธีการ และหลักการ ที่สามารถเลือกใช้ได้หลากหลายรูปแบบ แต่การปรับพฤติกรรมที่มีการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพและเป็นสากล คือ การปรับพฤติกรรมแบบการวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (Applied Behavior Analysis : ABA) เป็นการนำวิธีการปรับพฤติกรรมมาใช้ในการสอนเด็ก โดยมุ่งการสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เช่น การมองหน้า การปฏิบัติตามคำสั่ง การเลียนแบบ หรือลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลง เช่น การแสดงอารมณ์เกรี้ยวกราด การกรี๊ดร้อง การทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น เป็นต้น การสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ และการลดพฤติกรรมเก่า จะดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน มีการฝึกอย่างสม่ำเสมอ และใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ประเทือง ภูมิภักทราคม (2540 : 60-61) ได้กล่าวไว้ว่าวิธีการของการวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์มีอยู่ด้วยกัน 3 ขั้นตอน คือ การประเมินพฤติกรรม (Behavior Assessment) อันประกอบด้วย การอธิบายเงื่อนไขหรือตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อน (Antecedent Determinant : A) ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (Behavior Determinant : B) และมีตัวกำหนดที่เป็นผลกระทบ (Consequence Determinant : C) เป็นการเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบว่าพฤติกรรมใดกระทำแล้วจะได้รับรางวัล หรือผลกระทบทางบวก และพฤติกรรมใดกระทำแล้วจะได้รับผลกระทบทางลบ สามารถเรียกวิธีการนี้ได้โดยรวมว่า การวิเคราะห์พฤติกรรม (เอบีซี) ส่วนผล

ที่ได้จากการประเมินนั้น คือ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่ต้องการได้รับการแก้ไขซึ่งต้องกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และกำหนดเป็นความสามารถที่เสถียร (Baseline) ของเด็ก ขั้นตอนที่สอง คือ การให้ความช่วยเหลือ (Intervention) เป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กโดยใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ส่วนขั้นตอนสุดท้ายคือ การคงไว้ซึ่งพฤติกรรม (Maintenance) เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้แล้ว จำเป็นต้องให้เด็กแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นเรื่อยๆ มิให้เด็กกลับไปแสดงพฤติกรรมเดิมอีก จึงต้องมีการบันทึกพฤติกรรมของเด็กไปอีกระยะหนึ่งว่าพฤติกรรมนั้นคงที่หรือยัง หากยังไม่คงที่ก็ต้องทดลองใช้วิธีการแก้ไขพฤติกรรมซ้ำอีกครั้ง (ผดุง อารยะวิญญู, 2546 : 73-77)

จากข้อความที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ที่อาศัยทฤษฎีการวางเงื่อนไข มาประกอบกับทฤษฎีปัญญาสังคม เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีภาวะออทิซึม ทั้งนี้แนวทางในการลดพฤติกรรมเก่าที่ไม่พึงประสงค์และการสร้างพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์นั้น ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการวางเงื่อนไขผลกรรมของสกินเนอร์ โดยเลือกเทคนิคการลดพฤติกรรมทางบวกหรือวิธีลดพฤติกรรมตามหลักการเสริมแรง ซึ่งใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกแบบดิอาร์ไอ (Differential Reinforcement of Incompatible Behavior or DRI) คือการให้รางวัลในรูปแบบของกิจกรรมที่ชอบ เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ลักษณะตรงข้ามกับพฤติกรรมเก่าที่ไม่พึงประสงค์ แต่ถ้าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อีก ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการลงโทษทางบวก (Positive Punishment) คือการให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จสิ้นและเรียบร้อยสมบูรณ์ วิธีการนี้เรียกว่าการให้ผลกรรมที่เป็นการลงโทษโดยให้ทำงาน หรือใช้ความพยายามมากกว่าปกติ เรียกว่าเทคนิคการแก้ไขเกินกว่าเหตุ (Overcorrection) พร้อมกับนำเทคนิคการชี้แนะการกระทำ และการเสริมแรงทางบวกมาประกอบ เพื่อส่งเสริมให้วิธีการของการปรับพฤติกรรมในเด็กออทิสติกครั้งนี้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลตามที่คาดหวังไว้

การปรับพฤติกรรมแบบการวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (ABA) นั้นได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากในการนำมาใช้ปรับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก ตามรายงานการวิจัยของ ซูซาน อาร์ เอสเทอร์บรูคส์ และ ไมเคิล แฮนด์เลย์ (Susan R. Easterbrooks and Michele Handley, 2005) ที่ทดลองปรับพฤติกรรมเด็กฟิโดเอ็นไอเอส โดยวิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์แล้วสามารถปรับลดพฤติกรรมที่ไม่สนใจฟังของเด็กฟิโดเอ็นไอเอส ทำให้เด็กสามารถรวมเรียนกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนร่วมในสถานะที่ร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่หลากหลายวัยได้อย่างปกติ นับเป็นการสนับสนุนในการเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมแบบประยุกต์มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนการใช้เทคนิคการแก้ไขเกินกว่าเหตุมีการวิจัยของ แอซลิน และพาวเวอร์ (Azrin and Power, 1975 อ้างใน ประเทือง ภูมิภักทราคม, 2540 : 194) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคการแก้ไขเกินกว่าเหตุ กับเด็กที่สมัคร

เรียนพิเศษในฤดูร้อน จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นเด็กชายล้วนและมีพฤติกรรมก่อนจะเข้าเรียน การทดลองกระทำดังนี้ เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมจะไม่ให้นักเรียนพักในช่วงเวลาพัก และระหว่างนั้นก็ฝึกให้นักเรียนกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น นั่งนิ่งๆ อยู่กับที่นั่ง ยกมือถามคำถามครู ขออนุญาตก่อนลุกออกจากที่นั่ง การฝึกพฤติกรรมเหล่านี้ฝึกทำซ้ำๆ กันประมาณ 5 นาที ผลปรากฏว่า พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดลง และเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามที่ได้รับ การฝึกเพิ่มขึ้น จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า เทคนิคการแก้ไขเกินกว่าเหตุเป็นเทคนิคที่มี ประสิทธิภาพในการระงับ หรือลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้แล้ว ยังสามารถสร้างพฤติกรรม ที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นได้ด้วย ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่เทคนิคการลงโทษวิธีอื่นๆ ไม่มี

ศศิพิมพ์ นิตโย (2549) ได้ศึกษาการปรับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานของ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 / 8 โดยการใช้การเสริมแรงทางบวก จำนวน 3 คน ผลปรากฏว่า การให้แรงเสริมทางบวกคือ สามารถลดพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบในการทำงานของ นักเรียน ทั้ง 3 คนได้เป็นอย่างดี เพราะนักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้รับแรงเสริม มีความ กระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้นเพื่อจะได้อะไรหรือคำชมเชย และได้ให้คำแนะนำว่าการเสริมแรง ทางบวกสามารถนำไปใช้กับการปรับพฤติกรรมของนักเรียนคนอื่นๆ ได้ต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยสนใจที่จะใช้การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ในการปรับ พฤติกรรมของกรณีศึกษา ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ประจำสถาบันพัฒนาการเด็ก ราชนครินทร์จังหวัดเชียงใหม่ ว่าเป็นเด็กออทิสติกและมีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาด้วย ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากวิธีการสังเกตพฤติกรรมแบบช่วงเวลา โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเกต พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเบื้องต้น เป็นเวลา 4 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 5 วัน รวม ทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง พบว่า กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรม การไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดย แสดงออกทางพฤติกรรม คือ เลี่ยงการส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และทำงานไม่เรียบร้อย ไม่ถูกต้อง สูงสุดในช่วงเวลา 12.40 - 13.40 น. ซึ่งมีความถี่ของการแสดงพฤติกรรม เท่ากับ 8 ใน 10 ครั้ง ทั้งนี้พฤติกรรมแสดงออกดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงสมาธิทางการเรียน ของกรณีศึกษา นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนและพัฒนาการของกรณีศึกษา ทั้งยังสร้าง ความรำคาญและความคับข้องใจในการเรียนร่วมขึ้น เนื่องจากกรณีศึกษาจะส่งเสียงดังหรือเล่น รบกวนเพื่อนในเวลาเรียน และการแย่งอุปกรณ์การเรียนของเพื่อนไปเล่นเพื่อให้เพื่อนสนใจหรือเล่น กับตนเอง จากการสัมภาษณ์บุคคลที่ใกล้ชิด กรณีศึกษาพบว่า กรณีศึกษาต้องการที่จะเล่น หรือ พุดคุยกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนโดยไม่ต้องการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียน จึงสมควรให้ การแก้ไขโดยการปรับพฤติกรรมอย่างเร่งด่วน

จากการ สัมภาษณ์และการประเมินผลการกระทำ ผู้วิจัยเลือกใช้การสังเกตพร้อมบันทึก ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยกำหนดบริบทของสถานการณ์ เวลา และสถานที่ที่เหมือนกันในเวลา 4 ชั่วโมงต่อวัน โดยในแต่ละวัน กรณีศึกษาจะมีกิจกรรมที่คล้ายๆ กันทุกวัน คือ เวลา 07.20 น. มาโรงเรียน ทำความสะอาด ห้องเรียน ทำความสะอาดโรงเรียน เวลา 08.00 น. เข้าแถวเคารพธงชาติ เวลา 08.40 น. เรียนภาษาไทย เวลา 09.40 น. เรียนสังคมหรือสุขศึกษา พลศึกษาหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้การสลับเปลี่ยนกันในแต่ละวัน เวลา 11.00 น. พักรกลางวัน เวลา 12.40 น. เรียนคณิตศาสตร์ เวลา 13.40 น. เรียนวิทยาศาสตร์หรือศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์หรือ การงานอาชีพและเทคโนโลยีหรือภาษาอังกฤษ โดยใช้การสลับเปลี่ยนกันในแต่ละวัน เวลา 15.00 น. พักรเล่นก่อนกลับบ้าน เวลา 15.40 น. กิจกรรมโฮมรูมเวลา 15.50 น. กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ ก่อนกลับบ้าน และเวลา 15.55 น. เข้าแถวกลับบ้าน การสังเกตได้ทำติดต่อกันเป็นเวลา 5 วัน รวม จำนวนเวลา 20 ชั่วโมง พบว่ากรณีศึกษามีพฤติกรรมการเลี่ยงการส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และ ทำงานไม่เรียบร้อยไม่ถูกต้อง โดยเฉลี่ย 1 ครั้งต่อวัน ทั้งนี้กรณีศึกษาจะแสดงพฤติกรรมการเลี่ยง การส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และทำงานไม่เรียบร้อยไม่ถูกต้อง สูงสุดในช่วงเวลา 12.40-13.40 น. ซึ่งเป็นเวลาเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อทำการสังเกตพฤติกรรม การไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น กล่าวคือจากการสังเกตติดต่อกันเป็นเวลา 5 วัน รวม 5 ชั่วโมง การแสดงพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายมีความถี่เฉลี่ยที่ 1 ครั้งต่อวัน ส่วนสาเหตุ ของการแสดงออกทางพฤติกรรม ที่กรณีศึกษาแสดงออกในช่วงเวลา 12.40 – 13.40 น. มากที่สุด เนื่องจากการเป็นการเรียนภาคบ่าย ที่กรณีศึกษามีความต้องการที่จะเล่นอย่างต่อเนื่องจากการพักรกลางวัน อีกทั้งในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพื่อนๆ ในห้องทุกคนให้ความสนใจต่อการปฏิบัติกิจกรรมและ การทำแบบฝึกหัด จึงทำให้ละเลยต่อความสนใจของกรณีศึกษาที่ต้องการพูดคุย หรือ สนทนากับ เพื่อนๆ บางที่กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรมก่อนจะขึ้นเรียน เช่น ส่งเสียงดังหรือเล่นรบกวนเพื่อน ในเวลาเรียน หรือการแข่งอุปกรณ์การเรียนของเพื่อนไปเล่นเพื่อให้เพื่อนสนใจ หรือเล่นกับตนเอง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว สร้างความเดือดร้อนหรือ ความไม่พอใจ ให้กับเพื่อนๆ ด้วยเหตุนี้พฤติกรรม การไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายของกรณีศึกษา นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการร่วมกิจกรรมการเรียน การสอนในชั้นเรียนร่วม

นอกจากนี้ ผู้วิจัย เห็นว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้น อาจเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมถาวร และเป็น ปัญหาต่อไปในอนาคต ดังนั้นต้องได้รับการปรับพฤติกรรมเพื่อช่วยให้กรณีศึกษามีพฤติกรรม การเรียนร่วมในชั้นที่เหมาะสม และลดพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ ซึ่งผู้วิจัย เลือกวิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (ABA) เป็นแนวทางหลักในการปรับแก้พฤติกรรมที่

ไม่เพียงประสงค์ของกรณีศึกษา ซึ่งมีทฤษฎีการวางเงื่อนไขเป็นฐาน ประกอบกับการใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกแบบดิอาร์โอ การลงโทษโดยการแก้ไขเกินกว่าเหตุ และการชี้แนะการกระทำมาประยุกต์ใช้ในโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบเอบีเอ เหตุผลในการเลือกเทคนิคการปรับพฤติกรรมทั้ง 3 แบบที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เพราะกรณีศึกษาเคยผ่านการวางเงื่อนไขในการปรับพฤติกรรมด้วยเทคนิคอื่นมาก่อน จึงเหมาะสมที่จะทำการวางเงื่อนไข เพื่อปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษา ผู้วิจัยเลือกการลงโทษโดยการแก้ไขเกินกว่าเหตุ ประกอบกับการชี้แนะการกระทำ เพื่อช่วยกระตุ้นเตือนกรณีศึกษาเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เสริมทางบวกที่เลือกใช้เป็นกิจกรรมที่กรณีศึกษาชื่นชอบมาใช้เป็นตัวเสริมแรง เพื่อให้กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในการสร้างพฤติกรรมใหม่ขึ้นมาทดแทนพฤติกรรมนั้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการให้เสริมทางบวกแบบดิอาร์โอ คือเลือกพฤติกรรมใหม่ที่ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมเก่านั้นคือ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายแทนการไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยแสดงพฤติกรรมการ เลี่ยงการส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และทำงานไม่เรียบร้อยไม่ถูกต้อง ของกรณีศึกษา อีกทั้ง สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541 : 99) กล่าวว่าไว้ว่าการเลือกพฤติกรรมใหม่มาทดแทนพฤติกรรมเก่านั้น ควรเป็นพฤติกรรมทางบวก นั่นคือ กำหนดพฤติกรรมอื่นที่เมื่อเพิ่มขึ้นแล้วช่วยให้พฤติกรรมเก่านั้นลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการเพิ่มพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการลดพฤติกรรม การไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยได้นำการวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (ABA) มาทดลองปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ข้างต้นให้ลดลงหรือหายไป พร้อมทั้งสร้างพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ขึ้นมาทดแทนและสามารถทำให้พฤติกรรมใหม่นั้นคงอยู่ต่อไปได้เป็นผลสำเร็จ จะช่วยให้กรณีศึกษาสามารถเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ ได้อย่างปกติ และเพื่อนในห้องเรียนเกิดการยอมรับ อีกทั้งยังช่วยให้กรณีศึกษาได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะการเข้าสังคมได้อย่างเหมาะสมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาวิธีการปรับพฤติกรรมโดยใช้หลักการวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ สำหรับกรณีศึกษา เพื่อลดพฤติกรรมการไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีรูปแบบของการแสดงทางพฤติกรรมที่ปรากฏ คือ การเลี่ยงการส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และการทำงานไม่เรียบร้อยไม่ถูกต้อง ของเด็กออทิสติก ที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญา (เด็กพิเศษเรียนร่วม) ในห้องเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ขอบเขตของการศึกษา

1. กรณีศึกษา กรณีศึกษา เป็นเด็กชาย อายุ 13 ปี ได้รับการวินิจฉัยจากสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ว่าเป็นเด็กออทิสติกที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญา มีพฤติกรรมไม่นิ่งและสมาธิสั้น ทั้งนี้กรณีศึกษาได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) จากสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ อำเภอมะเริ่ จังหวัดเชียงใหม่ และเข้ารับการศึกษาระบบเรียนร่วมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่เข้ารับการสอนเสริมแบบเต็มเวลากับครูการศึกษาพิเศษในระดับชั้นเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ในปีการศึกษา 2552 ตามความต้องการของผู้ปกครองของกรณีศึกษา ปัจจุบันกรณีศึกษามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือการไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งแสดงออกทางพฤติกรรม คือ การเลิ่ยการส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และทำงานไม่เรียบร้อย ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ โดยการปรับพฤติกรรมอย่างเร่งด่วน เพื่อมิให้พฤติกรรมดังกล่าวกลายเป็นพฤติกรรมถาวรต่อไปในอนาคต และเป็นสาเหตุที่ผู้วิจัยสนใจที่จะให้การช่วยเหลือและทดลองปรับพฤติกรรมเหล่านั้นให้หมดไป

2. ด้านเนื้อหา การ วิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายของกรณีศึกษา โดยใช้หลักการสอนแบบการวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ ประกอบกับการใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกแบบดีอาร์ไอ การลงโทษทางบวกโดยการแก้ไขเกินกว่าเหตุ และการชี้แนะการกระทำประกอบ เพื่อสร้างโปรแกรมการปรับพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 โปรแกรม เงื่อนไขที่ตั้งไว้สำหรับกรณีศึกษามีดังนี้ 1) พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายแทนพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย 2) แรงแเสริมทางบวกโดยให้ปฏิบัติกิจกรรมที่ชื่นชอบคือ การเล่น และร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน (เป็นแรงแเสริมทางบวกที่ได้ข้อมูลจากการสังเกตและการสอบถาม) 3) กิจกรรมการสอนพฤติกรรมใหม่ ใช้การลงโทษแบบการแก้ไขเกินกว่าเหตุ คือ การให้กรณีศึกษาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายนอกเวลาโดยปฏิบัติแบบถูกต้องและสมบูรณ์จนกว่าชิ้นงานจะแล้วเสร็จ ทั้งนี้ต้องมาปฏิบัติต่อหน้าผู้วิจัยเพื่อชี้แนะการกระทำ ตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม 4) ระหว่างการดำเนินกิจกรรมเพื่อนๆ ในห้องสามารถใช้การชี้แนะด้วยวาจา เพื่อกระตุ้นให้กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ แทนการใช้พฤติกรรมการเลิ่ยการส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และทำงานไม่เรียบร้อย ไม่ถูกต้อง กำหนดเวลาสำหรับการสอนคือ เวลา 12.40 - 13.40 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายมากที่สุด

3. ด้านสภาพห้องเรียน การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถานการณ์ภายในห้องเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เปิดบริการสอนเสริมแบบเต็มเวลาแก่กรณีศึกษาตามความประสงค์

ของผู้ปกครองของกรณีศึกษา ประจำปีการศึกษา 2552 โดยมีนักเรียนทั้งหมด 30 คน แยกเป็นนักเรียนชายจำนวน 17 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 13 คน รวมกับกรณีศึกษาที่เป็นนักเรียนรับการสอนเสริมแบบเต็มเวลาอีก 1 คน รวมทั้งหมด 31 คน และช่วงอายุของนักเรียนในห้องเรียนนี้อยู่ระหว่าง 8-13 ปี เนื่องจากเป็นนักเรียนชนกลุ่มน้อย สำหรับช่วงเวลาที่ใช้ทดลองปรับพฤติกรรมนั้น ได้ใช้เวลาเดิม คือ เวลา 12.40 -13.40 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่กรณีศึกษามีอัตราการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายมากที่สุด ส่วนการจัดที่นั่งของกรณีศึกษา ผู้วิจัยได้จัดให้กรณีศึกษานั่งโต๊ะด้านหน้าโดยแยกโต๊ะมาจากกลุ่มชั้นเรียนปกติ เพื่อเลี่ยงการก่อกวนชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (Applied Behavior Analysis: ABA) หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการ ลดพฤติกรรมกรณีศึกษา โดยอาศัยทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำเป็นพื้นฐาน ประกอบ การใช้แรงเสริมทางบวกแบบดิวารีโอ การลงโทษทางบวกแบบแก้ไขเกินกว่าเหตุ และการชี้แนะการกระทำ ในการลดพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยแสดงพฤติกรรมคือการเลี่ยงการส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และทำงานไม่เรียบร้อย ไม่ถูกต้อง โดยใช้เอบีซี ในการประเมินพฤติกรรมเบื้องต้น

การวิเคราะห์พฤติกรรมแบบเอบีซี (Antecedent Behavior Consequence: ABC) หมายถึง วิธีการประเมินพฤติกรรมโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และการประเมินผลการกระทำของกรณีศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) ที่แท้จริง แล้วนำมาวิเคราะห์ หาแนวทางในการแก้ไข และปรับพฤติกรรมการเลี่ยงการส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และทำงานไม่เรียบร้อยไม่ถูกต้องของกรณีศึกษา

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องผสมผสาน 3 ด้าน ได้แก่ ความผิดปกติทางสังคมและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความผิดปกติทางภาษาและการสื่อสาร และความผิดปกติทางอารมณ์และพฤติกรรม ในที่นี้เป็นการวิจัยกรณีศึกษาซึ่งเป็นเด็กออทิสติกและมีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาร่วมด้วย มีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งและสมาธิสั้น ทั้งนี้กรณีศึกษามีปัญหาทางพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าควรเลือกเป็นกรณีศึกษาในการวิจัยพัฒนา และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่เข้ารับการสอนเสริมแบบเต็มเวลากับครูการศึกษาพิเศษในชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ปีการศึกษา 2552

พฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของ
 นักศึกษาที่แสดงเมื่อได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทั้งนี้การแสดงออกทางพฤติกรรม
 จะแสดงในรูปแบบพฤติกรรม คือ การเลิ้งการส่งงาน การทำลายชิ้นงาน และทำงานไม่เรียบร้อย
 ไม่ถูกต้อง ซึ่งแสดงถึงภาวะทางสมาธิของการทำงานของนักศึกษาด้วย

โรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว หมายถึง สถานที่ที่ทำการวิจัยการปรับพฤติกรรมในครั้งนี้
 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมและได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียน
 แก่นำการจัดการเรียนร่วมตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ที่แสดงออกทางพฤติกรรม
 คือ การทำลายชิ้นงาน การเลิ้งการส่งงาน การทำงานไม่เรียบร้อย ไม่ถูกต้อง ของนักศึกษาได้
2. เสริมสร้างพฤติกรรมปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาที่ถูกต้อง
3. เป็นแนวทางในการ ปรับลดพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ต่อ เด็ก
 ออทิสติกอื่นๆ ต่อไป